

ידיעון יוני 2019

תוכן עניינים

מחקרים ופרויקטים

3

פרסומים חדשים

23

אירועים

35

חברי מרכז חדשים

44

הכירו את החוקרים

45

מחקרים פעילים במרכז לשנת 2019

במרכז פעילים כיום 109 מחקרים ב-10 תחומי מחקר שונים. בקובץ המצורף מפורטים רשימת המחקרים לפי נושאים יחד עם שמות החוקרים, מענקי המחקר, ותאריך סיומם.

[קישור לרשימת המחקרים המלאה <<](#)

חלוקה לפי מענקי מחקר

מענק קרן יד הנדיב

פרופ' אורח שמאי אסיף, פרופ' אמנון פרנקל, פרופ"ח פנינה פלאוט, ד"ר עידן פורת ושותפי מחקר נוספים
מענק בסך 1,700,000 ש"ח בנושא ישראל 100 - תכנון לאומי לשנת 2048.

מענקי הקרן הלאומית למדע - ISF

פרופ"ח נורית ליסובסקי

מענק בסך 170,000 ש"ח בנושא: גנים לאומיים בישראל - עיצוב נוף כאמצעי להבניית זהות.

פרופ"ח קרל מרטנס

מענק בסך 175,000 ש"ח בנושא: בניית ערים מכלילות - אבחון וטיפול בהוגנות מערכות תחבורה מטרופוליניות.

פרופ"ח דני צ'מנסקי וד"ר דני ברויטמן

מענק בסך 405,000 ש"ח בנושא מחזור החיים של הערים.

מענק עיריית תל אביב, מחלקת שימור

ד"ר יעל אלואיל

מענק בסך 145,000 ש"ח בנושא אדריכלות שנות 80-90 בתל אביב.

מענק מכון אלרוב, אוניברסיטת תל אביב

ד"ר דני ברויטמן וארז בודה

מענק בסך 15,000 ש"ח בנושא השפעת המרחק מהמרכז על שווי הקרקע בישראל באמצעות עסקאות נדל"ן.

מענק משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל

פרופ"ח פנינה פלאוט עם פרופ' דבי שמואלי ושותפים באוניברסיטת חיפה ובאוניברסיטה העברית

מענק בסך 3,000,000 ש"ח בנושא מרכז ידע/מחקר להיערכות למצבי חירום.

מענק Lincoln institute for land policy, Cambridge USA

פרופ' רחל אלתרמן ופרופסור Jiawen Yang מאוניברסיטת פקינג, שלוחת שנצ'ן, סין

בנושא:

Financing transportation infrastructure and urban regeneration through capture of land-value increase: China from a cross-national perspective.

מענק EU

פרופ"ח קרל מרטנס

מענק בנושא:

WISE-ACT: Wider Impacts and Scenario Evaluation of Autonomous and Connected Transport
(EU COST Action CA16222).

פרופ"ח מישל פורטמן

מענק בנושא:

Virtual Academy on Sustainable Ocean Governance: Mobile/Dynamic Aspects of Marine Conservation
(COST Action CA15217).

מענק מרכז מינרבה לשלטון החוק במצבי קיצון, אוניברסיטת חיפה

ד"ר אמיל ישראל

מענק בסך 25,000 ש"ח בנושא 'כלים ומנגנונים למעורבות ציבורית ברשויות המקומיות ביחס להיערכות רעידות אדמה, לתגובה ושיקום.

מענק קרן קיימת לישראל

פרופ"ח דניאל אורנשטיין וד"ר נעמה טשנר

מענק בסך 25,210 ש"ח בנושא מעבר לממשק סביבתי בכרמי היין בישראל.

מענק יקב תבור

פרופ"ח דניאל אורנשטיין וד"ר נעמה טשנר

מענק בסך 44,000 ש"ח בנושא ערכיות חזותית בעיני מטיילים בעיר ביריה ומירון.

מענק המכון לתארים מתקדמים

ד"ר יעל אלואיל

מענק בסך \$ 500,000 בנושא:

Re-theorizing housing through architecture.

מחקרים נוספים

פרופ"ח קרל מרטנס וגלי פרוינד

בנושא:

Validation of Freedom of Mobility Survey.

פרופ"ח קרל מרטנס ואמילי סו

בנושא:

Spatial Justice and smart cities.

פרופ' רחל אלטרמן וד"ר חווה ארליך

בנושא הסכמים בין רשויות תכנון ליזמים במבט בין לאומי השוואתי.

פרופ' רחל אלתרמן וסיגל פלח

בנושא:

פרופ' רחל אלתרמן ונוראל אור

בנושא התחדשות עירונית ובתים משותפים: היבטים משפטיים במבט בין לאומי השוואתי.

פרופ' רחל קלוש, רונן בן-אריה והיא זעזרה

בנושא עירוניות פלסטינית מתחדשת בחיפה: עיר, מקום, תרבות וזהות.

ד"ר ניר מועלם ועמיר דומיניץ

בנושא הותמ"ל ופועלו: הערכת מדיניות הבניה באמצעות הועדה לבניה במתחמים מועדפים לדיור.

ד"ר ניר מועלם וניבי אטיאס

בנושא סכסוכי שכנים בבתים משותפים: ניתוח דרך החלטות המפקחים על רישום הבתים המשותפים.

ד"ר ניר מועלם ואיריס ברודקין

בנושא תהליכי ג'נטריפיקציה: מיפוי דחיקת דיירים, המקרה של תל אביב.

פרופ"ח פנינה פלאוט ויובל רובינשטיין

בנושא פיתוח מודל תכנון עירוני דינאמי מבוסס מערכות מידע חכמות.

פרופ"ח פנינה פלאוט וסברי חורי

בנושא השפעת מידע של אתרי רשתות חברתיות על יצירת מפות מנטליות וירטואליות של ערים.

פרופ"ח פנינה פלאוט ועודד גל

בנושא תחבורה פרטית-שיתופית ומדיה חברתית.

פרופ"ח פנינה פלאוט ופביאן ישראל

בנושא רכב אוטונומי - מערכת ניידות חדשה מבוססת על שינויים טכנולוגיים וחברתיים.

פרופ"ח פנינה פלאוט ורועי צבן

בנושא עיר אדפטיבית: בחינת ההשפעה של שינוי דינמי בין נתיבי חניה לתנועה על עומסי תנועה בערים.

ד"ר יעל אלואיל

בנושא מגורים כאדריכלות אקספרימנטלית - רמות פולין בתכנון צבי הקר.

ד"ר יעל אלואיל

בנושא:

ד"ר דני ברויטמן ושירלי בושנר

בנושא ההשפעה של תחנות רכבת על פארקים תעשייתיים באזורי פריפריה.

פרופ"ח טלי אלון מוזס, פרופ"ח אפרת אייזנברג ורם אייזנברג

The Nature of the "Goodness experience in Nature" and its Eliciting Environments.

בנושא:

פרופ' רחל קלוש וענת ליטוין

The agency of art in the neoliberal city: Examining artistic hosting through the HomeBase Project.

בנושא:

מחקרים ופרויקטים - תיאור

ישראל 100 – תכנון אסטרטגי לישראל לקראת 2048

פרופ' אורח שמאי אסיף, פרופ' אמנון פרנקל, פרופ"ח פנינה פלאוט וד"ר עידן פורת (טכניון), פרופ' שלמה חסון, פרופ' ערן פייטלסון (האוניברסיטה העברית) פרופ' אלי שטרן, דר' ערן בן אליא (אוניברסיטת בן גוריון), פרופ' יצחק שנל, פרופ' יצחק אומר, דר' משה גבעוני (אוניברסיטת תל אביב), פרופ' ראסם חמאיסי, פרופ' דבורה שמואלי (אוניברסיטת חיפה), פרופ' אלס ורבקל, פרופ' צבי אפרת, דר' נועה רובין (בצלאל), פרופ' יעל מוריה, אדר' עודד קוטוק (שנקר).

האתגר-

במהלך 30 השנה הקרובות נצטרך לבנות כאן עוד ארץ. זאת כדי לענות על הגידול באוכלוסיית ישראל ועל הצמיחה הכלכלית-חברתית. במקביל תעמוד ישראל בפני אתגרי ענק של שינויים חברתיים-טכנולוגיים, תחרות גלובלית, תמורות כלכליות וגאופוליטיות, בעיות של חוסן ומשילות, הפרה של איזונים סביבתיים ושינויי אקלים.

מרוץ חסר תקדים זה מציב כבר עתה, וביתר שאת בעתיד, איום ברור על האיכות של המרחב הישראלי שיתפתח כאן בכל היבטיו. האם נצליח לפתח כאן איכות חיים ראויה ותחרותית לפרט ולחברה? ומה נותיר כאן לדורות הבאים?

במצב זה, ראיה אסטרטגית מתכללת ואפקטיבית רבת טווחים, המדברת איכות ועשייה אחראית נגזרת כבר עתה, הן הכרחיות. המאמצים הרבים התחומיים, החלקיים והסקטוריאליים הנערכים במקביל רק מגבירים את הצורך בתכלול רב מפלסי, רב תחומי ורב טווחים. זהו אתגר קשה, חמקמק אבל קריטי ואולי אף קיומי.

המהליך-

במהלך השנה האחרונה פעלו שבעה מוסדות אקדמיים מובילים בישראל (הטכניון, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן גוריון, אוניברסיטת חיפה, והאקדמיות של בצלאל ושנקר), תחת המטריה הציבורית של חמישה אירגונים מקצועיים (איגוד המתכננים, התאחדות האדריכלים, איגוד מהנדסי הבניה

והתשתיות, איגוד אדריכלי הנוף ואיגוד מהנדסי הערים) וגורמי השלטון מקומי, לגיבוש כלי תכנון אסטרטגיים למדינת ישראל לקראת 2048. המוסדות האקדמיים פעלו בתשעה נתיבי פיתוח וגיבשו תשעה ארגזי כלים מתקדמים. כלי התכנון התגבשו בעשרות סדנאות ובשני כנסים רחבי היקף שקוימו בטכניון. במקביל, נבנתה קהילה של אנשי מקצוע, בעלי תפקיד, נבחרו ציבור וכן רשת חברתית פעילה באתר אינטרנט ובפייסבוק.

הפרדיגמה החדשה-

מול השיח והעיסוק האינטנסיבי במספרים, מחירים, סטטיסטיקות ומדדים ומול הכמויות העצומות של הפיתוח והשינויים המואצים העומדים בפניה, מאמצת ישראל 100 את הפרדיגמה הישנה-חדשה של **האדם במרכז** ומציבה בחזית העשייה את השאיפה הראשית **לאיכות בכלל ואיכות החיים בפרט**.

החזון המשותף-

ישראל 100 מציעה חזון חדש לישראל:

ישראל תבטיח איכות חיים טובה,

מגוונת ומתאימה לכל פרט וקבוצה בתוכה,

בדור הזה ולדורות.

לשם כך מציבה ישראל 100 מטרות של **שגשוג, הכלה, צדק, קיימות וחוסן** ושואפת ליצירת סינרגיות בין כל אלה ובין הקונפליקטים המובנים המאפיינים אותה- **בין כמות לאיכות, בין ארצי (וגלובלי) למקומי, בין הירארכי לרשתי, בין המשכי ומשמר למחדש וחדשני וגם בין מייחד ומאגד מחדש**.

תפיסת התכנון-

אסטרטגיה של איכות:

מבחן האיכות הוא מבחן מכליל וקריטי. בעולם תחרותי איכות החברה והמרחב הם תנאי להשרדות.

הזכות לאיכות היא זכות בסיסית. האיכות איננה מותרות. הזכויות הבסיסיות יהיו: הזכות לדיור טוב, לנגישות נוחה והוגנת, לתעסוקה ראויה ומתאימה, לסביבה נקיה ותומכת לבריאות טובה ושוויונית, לבטחון מלא ועוד.

האסטרטגיה של איכות קוראת לפיתוח של מדיניות איכות לאומית המתבטאת בחקיקה, בארגון וכמבחן מחייב בהחלטות מינהליות. אסטרטגיה זו קוראת למחיקת הסטיגמות לפיהן איכות=יקר או איכות=לאט ובירוקרטי. שתי סטיגמות שגויות שהשתרשו בשיח ובפרטיקה וניתן בקלות להפריכן. האסטרטגיה-של-איכות מבוססת על ההכרה העמוקה שאנו חיים בתוך עולם וארץ מוגבלי-משאבים ועתירי מורשת, וכי אנו מצווים להקשבה, לזהירות ולאחריות לאדם ולסביבה וקוראת לפיתוח כלי עיצוב חדשניים 'המגדילים את העוגה' ויוצרים סינרגיה בין הקטבים שבקונפליקט.

פסיפס רב שכבתי:

תפיסת התכנון של ישראל 100 מדגישה את המבנה המרובד, הרב מוקדי והרשתי של החברה והמרחב. דימוי מתאים הוא של פסיפס רב שכבתי הפועל בו זמנית ברמות שונות של קני מידה מהפרט ועד לחברה כולה ולמעגלים נוספים בעולם כולו.

הקשבה, זהירות ואחריות:

התפיסה התכנונית מדגישה את ההכרה העמוקה שאנו חיים בתוך עולם וארץ מוגבלי משאבים ועתירי מורשת, וכי אנו מצווים להקשבה, לזהירות ולאחריות לאדם ולסביבה.

תהליך דינמי ופתוח קצוות:

אין מדובר בבניית תמונת עתיד סטטית. ישראל 100 מבקשת לייצר תהליך דינאמי, פתוח קצוות, המכוון את הפיתוח העצום ואת השינויים הרבים, בחלקם לא ידועים, אל חזון האיכות ועל פי הפרדיגמה החדשה של האדם במרכז.

תכנון רב מפלסי, רב תחומי ורב טווחים:

התפיסה המרחבית של ישראל 100 היא רב מפלסית ומתייחסת לסביבות החיים מרמת הרקמה, היישוב, האזור, המטרופולין, ועד לארץ כולה והאזור הסובב. מהלכי התכנון יהיו רב תחומיים במהותם ויפעילו מודלים וידע בתחומים מדעיים ומקצועיים מגוונים-חברה, כלכלה, סביבה, עיצוב ורבים אחרים. המהלכים ייבנו להשגת תוצאות בטווחי זמן שונים (למשל, לטווח הקצר של שנים בודדות וכן לכל עשור וגם מעבר ל 2048), אבל יכוונו להפעלה קרובה עד כמה שאפשר.

הצפון והדרום- מרחבי העתיד (לבטל את המושג 'פריפריה'):

ישראל 100 רואה ב'עוד ארץ' את הצפון (מחוזות חיפה והצפון) והדרום (מחוז הדרום) כמרחבי העתיד הארציים. מרחבי עתיד אלה יכילו ב 2048 למעלה מ 50% מאוכלוסיית המדינה (לעומת כ- 40% היום) ויהיו חזיתות הפיתוח והאיכות של 'עוד ארץ'. בכך יוסר מהשיח המרחבי הישראלי המונח פריפריה.

ישראל- עיר אחת רב מוקדית ומגוונת:

עם זאת, ולמרות העדיפות המובהקת לצפון ולדרום, ישראל, על פי התפיסה המרחבית של ישראל 100, היא במידה רבה עיר אחת גדולה ומגוונת, רב מוקדית, מרובדת, פתוחה ורשתית.

הראייה המרחבית כאמצעי מתכלל:

'ישראל 100' מרחיבה את תפיסתה אל מכלול המרכיבים וההיבטים האסטרטגיים שיבטיחו עם הפעלתם את החזון על פי הפרדיגמה החדשה ובהתאם לתפיסת התכנון שגיבשה. עם זאת, בהיות מבחן התכלול מבחן מפתח להצלחת האסטרטגיה, בוחנת ישראל 100 את הראייה המרחבית הרב מיפלסית, המרובדת והרב תחומית ככלי מתכלל יעיל.

הכלים-

כדי לקדם את החזון המשותף, על בסיס הפרדיגמה החדש ותפיסת התכנון, מציעה יוזמת 'ישראל 100' פתחה ישראל 100 תשעה ארגזי כלים המאפשרים: להתמודד עם מצבים של אי וודאות גבוהה על ידי-

- זיהוי מנעד תסריטי העתיד האפשריים- 'צמיחה על יסודות רעועים', 'שקיעת הארכיפלג', מרחב התאגידים', 'התרשתות רב מוקדית ורב רובדית'- כדי להבטיח שאיכות החיים תושג בכל אחד מהם,
- הצבת הקווים האדומים- כדי להבטיח מרווח רחב של אפשרויות מבלי לפגוע במטרות,
- בניית מסגרות שיאפשרו התמודדות עם שינויים סוציו-טכנולוגיים ידועים ולא ידועים, כולל התרשתות במרחב הוירטואלי ונתוני עתק. לזהות שורה פתוחה של סוגיות מפתח-
- הערכות לצפיפויות גבוהות
- הערכות לשוק התעסוקה העתידי
- התמודדות עם שינויי אקלים, מלחמות ואסונות טבע
- התאמת מערכות החינוך והאקדמיה לאתגרי העתיד
- התמודדות עם הזדקנות האוכלוסיה

- צמצום הפערים בין אזורים, בין רשויות ובין קבוצות ויצירת שיוויון חברתי, כולל מגדרי.
- בחינת פתרונות יצירתיים ל'פיל שבחדר'- האנומליה של יו"ש/הגדה המערבית ורצועת עזה.
- פיתוח מודל חדש של 'תחבורה כשירות'- שיתן עדיפות מובהקת לתחבורה ציבורית, שיתופית ושיוויונית המשלבת טכנולוגיות מתקדמות. ליצור כיווני עיצוב חדשים על ידי-
- הבנה מחדש של המבנה הרשתי והרב-מוקדי של המרחב הישראלי (כולל הוירטואלי) בכל קני המידה- כדי להתאימו לצורכי העתיד.
- חקירה של השדה האורבאני הישראלי במטרה לשפר את תפקודו הנוכחי והעתיד
- הכרה בחלומות ובחרדות של יחידים וקבוצות כיוצרי עתיד- כדרכן של אוטופיות ודיסטופיות, לפתח שיח תכנוני תומך מטרות על ידי-
- בניה של שיח תכנוני חדש היוצר איזון חדש בין חופש לפרט ומרחב ציבורי מכבד,
- זיהוי צרכים ומאויים באמצעות 'עקבות דיגיטליים' וביסוס השתתפות עם מגוון בעלי העניין בדגש על הדור הצעיר דרך הרשתות החברתיות.

לקראת שלב ג'-

- המהלך האסטרטגי של שלב ג' איננו תכנית במובן הרגיל. זהו תהליך לקידום החזון המשותף, להטמעת הפרדיגמה החדשה של האדם במרכז על פי תפיסת התכנון שפותחו בשלב ב' ובאמצעות כלי התכנון שפותחו במהלכו. תוצרי התהליך הם:
- סדרה של תכניות פעולה ייעודיות המטפלות בנושאי מפתח שאותרו בשלב ב',
 - סדרה של מבחני רוחב המעריכים, מכוונים ומדייקים את תכניות הפעולה.
 - תהליכי תכלול השתתפות והטמעה ליישום מעקב ועדכון.

שותפויות נוספות-

במקביל לחבירה הקיימת של 7 המוסדות האקדמיים, תחת המטריה של האיגודים המקצועיים ולאחר הצטרפות גורמי השלטון המקומי כשותפים מלאים וכסוכני ישום ראשיים, תמשיך הפעילות לשילוב של סוכני יישום נוספים ותהליכי רישות והיזון הדדי עם שותפים נוספים מהממשלה, החברה האזרחית והסקטור הפרטי.

תפיסות נוף בנגב

פרופ"ח דניאל אורנשטיין וד"ר עידן פורת

פרויקט מערכות אקולוגיות מוגנות באזורים יובשניים ומאוכלסים הוא מחקר שנערך מסגרת תכנית הוריצן 2020 של האיחוד הארופאי בשיתוף אוניברסיטת בן גריון, רשות הטבע והגנים והטכניון. פרופ"ח דניאל אורנשטיין מוביל את החלק הטכניוני בפרויקט זה, בשיתוף עם ד"ר עידן פורת מהטכניון וד"ר מירי צליוק מהאוניברסיטה העברית, אשר שם להם מטרה לבחון את השפעות האדם על המערכת האקולוגית באזור הר הנגב בין שדה בוקר ומצפה רמון. המחקר מנתח את משאבי המערכת האקולוגית בהיבטים של דינאמיקה בביומסה של צמחיית האזור, בהעדפות הנוף של התושבים והמבקרים באזור ושרותי המערכת האקולוגית שמספק אזור יובשני, מוגן ומאוכלס. אזור זה מאופיין בשמורות טבע לצד חוות, יישובים בדואיים, שטחי אימון צבאיים מתקני תשתית אזרחית ובטחונית ויישובים כפריים וסמי עירוניים. המחקר מתמקד בהבנת מערכת מורכבת זו ובאיזון בין השפעת האדם ושירותי המערכת האקולוגית.

[לקריאה נוספת ומעבר על ה-Story Map של הפרויקט <<](#)

צולם על ידי חיים זינגר.

Re-theorizing housing through architecture

ד"ר יעל אלואיל

Humanity is facing an ongoing, global housing crisis with major consequences for social stability in cities and nations, and by implication for the lives and health of millions. Theorization of the crisis in housing studies points to neoliberalization processes which have since the 1980s transferred responsibility for housing provision from the state to global markets, corporate monopolies, and the dwellers themselves, assigning architects little agency to develop new methodologies for housing as a cultural product. "Architecture" as a cultural product is thus often seen as distinct from "housing" as a socio-economic need. The vision of this RG is therefore a new outlook on the development of the housing crisis and on architecture's role in addressing it, by rethinking the terminology used to discuss housing, and by developing anew the vocabulary for researching and designing housing for the general public. This RG connects eight outstanding scholars of diverse backgrounds and research seeking: (1) to recast architecture as a crucial aspect of housing provision since the Modern Movement and closely to examine the terminologies behind its 'divorce' from housing by the late 1970s as cardinal to the development of the crisis; (2) to provide the first systematic terminology analysis of housing as an architectural question, relevant for scholarship as well as for design inquiry; (3) to engage meaningfully with Jerusalem and the Israeli academic community's legacy of social housing; (4) to propose a renewed outlook on the role and creative capacity of architecture in understanding the housing deadlock and in envisioning a post-neoliberal society.

קונסורציום MOBILus

פרופ' אמנון פרנקל

קונסורציום MOBILus יתמקד בשיפור הניידות ב-13 ערים חכמות ובהן תל אביב. הוא התגבש במסגרת רשת האוניברסיטאות האירופית יורוטק, שאליה הצטרף הטכניון לאחרונה. האיחוד האירופי יקציב כ-400 מיליון יורו לקונסורציום MOBILus שבו שותף הטכניון, זאת בעקבות זכיית הקונסורציום בקול הקורא שהוציא האיחוד האירופי במסגרת זכייתו של הקונסורציום בתחרות של EIT – המכון האירופי לחדשנות ולטכנולוגיה. המכון מפעיל שורה של קהילות ידע וחדשנות (KIC) בתחומים שונים, והמענק הנוכחי יינתן בתחום של "ניידות עירונית". בקונסורציום MOBILus חברים 48 גופים ובהם 11 אוניברסיטאות והוא יפעל בתיאום עם חברות מובילות ובהן סימנס, BMW, פולקסוואגן, אוראקל, סקודה וסיאט.

השם MOBILus הוא קיצור של "ניידות לטובת מרחבים עירוניים ראויים למגורים", ומטרת הקונסורציום לחולל מהפכה בניידות העירונית באירופה ומחוצה לה באמצעות הטמעה של חדשנות טכנולוגית בניידות עירונית בת קיימא. הוא יפותח ויוטמע ב-13 ערים חכמות ובהן תל אביב – כולן הוגדרו כערים חכמות על ידי פורום הקהילות החכמות ICF.

פרופ' אמנון פרנקל מוביל את המיזם יחד עם מנהל יחידת קידום המחקר בטכניון דוד שם טוב. לטובת קידום הפרויקט נרתמו גם חברי סגל נוספים מהפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, מהפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית ומהפקולטה לתעשייה וניהול ע"ש דוידסון וכן מרכזי מחקר ובהם המרכז לחקר העיר והאזור, המכון לתחבורה והמעבדה למערכות אוטונומיות שיתופיות.

לדברי פרופ' פרנקל, "MOBILus תפעל מנקודת המבט של המשתמש הבודד ותתמקד בשיפור מערכות הניידות ולא דווקא בכלי הרכב עצמם. היעד הוא להבטיח זמינות מירבית של כלי רכב בטוחים וירוקים, ולכן תינתן עדיפות לפתרונות שיובילו להפחתת הבעלות הפרטית וכך להקטנת מספר כלי הרכב הנעים בעיר. בתהליך זה ניקח בחשבון את זמינותם המוגבלת של משאבים כגון מרחב, אנרגיה ומקורות כספיים וכן את סובלנותם של התושבים לרעש, לזיהום, למשך הנסיעה ועוד." הקונסורציום יפעל לשילובן של מערכות אופטימיזציה ותכנון, תוך הסתמכות על נתונים אקטיביים (סקרים) ופסיביים (חיישנים, מצלמות, רשתות חברתיות ועוד) ואוטומציה של הקצאת משאב התחבורה.

סדנת מומחים לקראת סיום המחקר "אנרגיה מתחדשת מקורקעת"

פרופ' רחל אלתרמן וד"ר נעמה טשנר

באמצע מרץ נערך פאנל מומחים במרכז לחקר עיר ואזור לקראת סיום מחקר שערכו פרופסור (אמריטה) רחל אלתרמן וד"ר נעמה טשנר. המחקר זכה בתקציב מאת המדען הראשי במשרד האנרגיה ועסק באנרגיות מתחדשות מההיבטים של רגולציה קרקעית ותכנון, במבט בין לאומי השוואתי. המחקר התמקד באנרגיה סולארית ורוח. למפגש הגיעו 12 משתתפים מתוך כלל המרואיינים הרבים בישראל, אשר כללו משרדי ממשלה, המגזר העסקי בתחום האנרגיה, רשויות מקומיות (אזוריות וערים), ארגוני סביבה וחקלאות, מתכנני ערים וחוקרים באקדמיה. בנוסף לישראל, במסגרת המחקר נערכו ראיונות עומק פנים את פנים, עם שורה מקבילה של בעלי עניין (ציבוריים ופרטיים) במספר מדינות אירופה, כולל גרמניה, דנמרק, אנגליה, צרפת, ספרד, פורטוגל והולנד.

ממצא בולט לעין הוא, שלצד קווי דמיון מסוימים, ישנם הבדלים לכאורה קטנים, אך מאוד משמעותיים בפועל בין כל מדינה לרעותה. הללו נוגעים לזכויות המקרקעין, דרכי ההתקשרות ביזמות, הליכי רגולציה של תכנון, מיסוי מקרקעין ותמריצים מוטי-קרקע. להבדלים מעין אלה תיתכן משמעות רבה לגבי היתכנות ותפוסת של מתקני אנרגיה מתחדשת כיום ובעתיד. ישנם נושאים שבהם הרגולציה בישראל אינה שונה באופן מהותי מהקווים הכלליים המשותפים למדינות האחרות (לדוגמה, הניסיון להמעיט בפגיעה בקרקע החקלאית). אולם, מצאנו גם מספר פערים משמעותיים בין ישראל למדינות השוואה, הצפויים להמשיך ולהקשות על השגת היעדים (הצנועים למדי) שהציבה ישראל לגבי נתח האנרגיות המתחדשות בשנים הקרובות, ולהם התחייבה בהסכמים הבין לאומיים למיתון שינויי האקלים (ב 2019 עמד שיעור האנרגיות המתחדשות בישראל על 4% בלבד).

הדו"ח הסופי יוגש למשרד האנרגיה בקרוב, ובו המלצות לגבי שינויים במדיניות הקרקעית ובהליכי תכנון ומיסוי.

מחקר בין-תחומי בתכנון ימי-חופי

פרופ"ח מישל פורטמן

נושא שמירת הסביבה הימית תופס תאוצה בשנים האחרונות עקב השימוש המוגבר במשאבי טבע ימיים במרחקים עולים מהיבשת ובמידה אינטנסיבית יותר מאשר בעבר. הסיבות העיקריות לשימוש מוגבר: א) הצורך במקורות נוספים למשאבים ההולכים ונגמרים ביבשה (כגון מי שתיה) וב) היכולות הטכנולוגיות החדשות יחסית לניצול משאבי הטבעי בעומקים ימיים גדולים יותר ורחוקים יותר מהיבשת (כגון לגילוי והפקת גז טבעי). לכן, יש התעניינות רבה בנושא שהולך ומתפתח בעולם, וגם בארץ, המבוסס על מקצוע התכנון עיר ואזור "המסורתי" שנלמד בפקולטה עד כה: התכנון המרחבי הימי. התחום נחקר במעבדתה של פרופ"ח מישל פורטמן.

בהקשר לשמירה טבע ימית, ישנן בעיות גדולות של פגיעה באיכות משאבי הטבע בים עקב פיתוח מאוץ בים וביבשה. בעיה נוספת וקשורה היא של פסולת ימית. נודע ממחקרים בנושא שאחוז ניכר מפסולת הימית בא ממקורות יבשתיים כולל מפעילות האדם לאורך החוף ובייחוד מפעילות בחופי רחצה. לכן, הטיפול בפסולת הינו נושא מרכזי במעבדתה של פרטמן. מחקר חדש המובל על ידה בוחן את היכולת למנוע הגעת פסולת לים מחופי רחצה מסודרים על ידי עיצוב פחי אשפה. המחקר משלב בין תחומי עיצוב המוצר ושמירה על הסביבה הימית.

[לקריאה נוספת ולאתר המעבדה של פרטמן >](#)

פרויקט "פסולת חופית לאומנת" מנוהל ע"י פרופ"ח פורטמן באיי מוזמביק, פרבואר 2019.

קבוצת מחקר – תחבורה חכמה, רשתות חברתיות והתנהגות נסיעה בסביבות עירוניות

פרופ"ח פנינה פלאוט, מאיה בן דרור, פביאן ישראל, רועי צבן, עודד גל, סברי חורי, יובל רובינשטיין

במסגרת קבוצת מחקר זו מתבצעים מספר מחקרים העוסקים בהשפעות של תחבורה חכמה המבוססת על שימוש באפליקציות ניידות ובמידע מרשתות חברתיות על המוביליות והתנועה ועל העיר.

מחקר עם מאיה בן דרור בחן את התפקיד של נתוני עתק המתקבלים מרשתות חברתיות בעיצוב מדיניות תחבורה בת קיימא. המחקר התמקד במדיניות תחבורה בסין שמטרתה הפחתת פליטות וזיהום אויר מתחבורה. המחקר מציע מודל חדש, דינמי, לקבלת החלטות ועיצוב מדיניות תחבורתית. בבסיסו מתווה לשיתוף פעולה ציבורי- פרטי באשר לשימוש בנתונים ומידע מאפליקציות תחבורה ורשתות חברתיות. מחקר נוסף עם סברי חורי בחן את הדינמיות העירונית בעזרת נתוני רשתות חברתיות שונות – טוויטר, אינסטגרם ופליקר ואת דמות העיר העולה מהמבט הווירטואלי. מחקר עם עודד גל בחן את השימוש בפלטפורמות מקוונות שונות של שיתוף נסיעות בישראל ובארה"ב. שיתוף נסיעות המבוסס על שימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת (ICT) עדיין לא זוכה לפופולריות רבה, ואינו מצליח לשמש כשירות תחבורה יומיומי בקרב הציבור הרחב. הוא אינו נתפס כאמצעי תחבורה אמין ויעיל. המחקר הציע מודל פעולה אפקטיבי יותר על מנת לאפשר לאמצעים אלה להפוך לאלטרנטיבה תחבורתית לניידות במרחבים עירוניים. במבט אחר, מחקר עם פביאן ישראל מציע מסגרת קונספטואלית למחקר על נסיעות משותפות ומטרתו לפתח מודלים שיתופיים חדשים לנסיעה ברכב אוטונומי המבוססים על התארגנות עצמית. מחקר נוסף, עם רועי צבן בחן את ההשפעה של הסבתם של נתיבי החניה בערים לתנועה של תחבורה ציבורית בעידן של רכבים אוטונומיים. מתוצאות המחקר נראה כי יכולת ההשפעה של הגדלת היצע תשתית התחבורה על עומסי התנועה בעידן של רכבים אוטונומיים מוגבלת ביותר והיא אינה הפתרון התחבורתי שיוביל לשינוי מהותי בפתרון בעיות תחבורתיות. ממצאים אלו מעלים את השאלה בדבר הייעוד הרצוי של נתיבי החניה במציאות של רכבים אוטונומיים ואת הכדאיות של סלילת נתיבי תחבורה ציבורית בערים. ולבסוף, מחקר עם יובל רובינשטיין עוסק בתכנון עירוני דינמי המשלב מידע שוטף מנתוני עתק בפיתוח אסטרטגיות עירוניות.

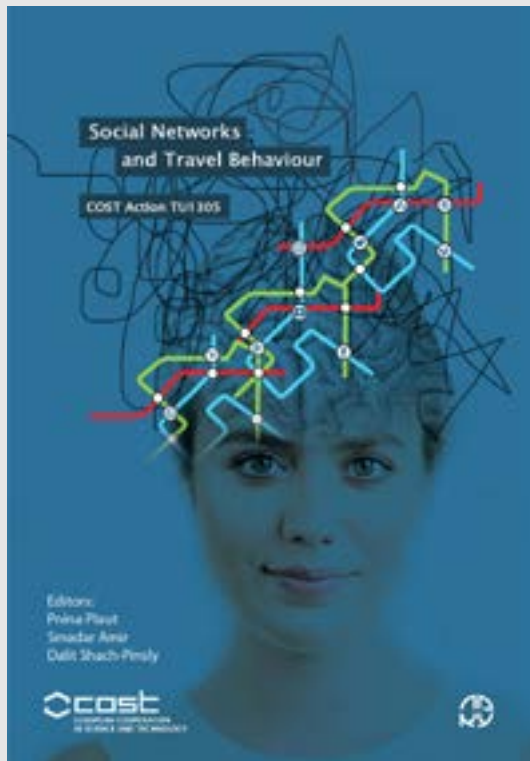
מחקר רשתות חברתיות ודפוסי נסיעה

פרופ"ח פנינה פלאוט, ד"ר דלית שך פינסלי וסמדר אמיר

The past decade has gone through rapid ICT developments, which had wide societal impacts. ICT enhanced the shift from social groups defined by location to individually-based social networks. High-speed telecoms allow for ad-hoc personalised networks that affect travel behaviour and mobility patterns.

The project funded by the EU Horizon 2020 COST Action TU1305 "Social Networks and Travel Behaviour" aims to initiate a new collaboration framework for thirty-one EU research groups that develops a new transport paradigm. Our goals are to explore ways in which social activities become mobilised in space, identify how social ties affect the integration of local public transport into urban patterns, and establish a linkage between social networks, travel behaviour and urban structure. Throughout our work we developed a conceptual framework for new ideas and methodologies and broaden the theoretical and practical framework of the field, taking into account both urban structure, and jointly performed social activities.

In this booklet we share the knowledge gathered, presented and discussed in our Action's meetings, including state-of-the-art presentations on the various topics discussed, summaries from our training school, workshops and annual Young Researchers' Session as well as new research ideas developed through STSMs.

אולפן 4, מטרופולין הצפון – תכנית אסטרטגית לאזור הצפון

פרופ"ח קרל מרטנס, ד"ר עידן פורת, אדר' ומתכנן ערים ליאור ויתקון, מתכנתת רות ריכטר וד"ר אמיל ישראל

תכנון בקנה מידה מחוזי-מטרופוליני הינה אולי המשימה המורכבת ביותר בתחום התכנון. קנה המידה הגדול מחייב התיחסות כוללנית ורחבה מחד אך מאידך מחייבת נגיעה במגוון רחב של תחומים ברמה מפורטת. האתגר גדול עוד יותר כאשר על שולחן התכנון מונח אזור בעל בעיות אובייקטיביות רבות ועמוקות המחייבות טיפול שורש וחשיבה רב מערכתית מורכבת. השנה התמודדנו עם המחוז המורכב ביותר במדינת ישראל-מחוז צפון, המרובה ברשויות, מרובה בתרבויות, מרובה גבולות ונקודות חיכוך (לאומיים ובין לאומיים) ומרובה קונפליקטים ואתגרים.

כבר בתחילת הדרך הבנו מסקירת המצב הקיים שמדובר באתגר משמעותי, אך מעבר לאתגר הקיים, העתיד בתכנון ארוך טווח מהווה אתגר בפני עצמו ובמיוחד בתקופה זו של קצב שינויים הולך ועולה. סקירת אתגרי התכנון בארץ ובעולם בראייה ארוכת טווח הציבה בפנינו משימה מאתגרת במיוחד- לחבר את ההווה המתגדר לעתיד המשתנה בקצב מהיר.

כול אלו עלו על שולחן התכנון באולפן. זה היה מרוץ נגד הזמן, רצוף עשייה מגוונת של איסוף חומרים וניתוחם, הגדרת קונספט ומדיניות, פיתוח פרוגרמתי ומרחבי. זה היה קורס עשיר ברעיונות, קונפליקטים ופתרונות יצירתיים למשימה התכנונית. כעת, כאשר עומדות בפנינו עשר חלופות של תכניות לאומיות, אנו נחשפים לעושר הפתרונות ודרכי הפעולה אשר עשויות להוביל את מדינת ישראל בשנים הקרובות. עשיתם עבודה טובה והבאתם לשיח מגוון רחב של דעות, עמדות וחשיבה תכנונית חדשה.

על פי התכניות, מחוז צפון נמצא בנקודת מפנה משמעותית בתפקודו ברמה הלאומית. המחוז יכול לפתח תעשייה עתידית בתחומי החקלאות, המסחר הבינלאומי, תיירות, ופיתוח המגזר הכפרי. בפני המחוז עשויות להפתח אפשרויות לקשרים עם מדינות שכנות לטובת פיתוח כלכלי וחברתי משותף. במבט פנימה, המחוז יכול לפתח באזורים השונים והמגוונים התמחויות רב תרבותיות, עירוניות, כפריות, תעסוקתיות וחברתיות לצד איכות מגורים ייחודית בנוף טבעי ואנושי מגוון ועשיר.

[לספר הקורס <<](#)

הקצאות ורטיקליות

ד"ר ניר מועלם

הספר הוא פרי שיתוף פעולה פורה בין ד"ר מועלם, ד"ר סלינגר, והמתכנתת גל נויהאוז-פזירשטין מהפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, המסלול לתכנון ערים ואזורים.

הספר מטפל בתופעה שמתעצמת בערים בעשור האחרון- הקצאת קומות לצרכי ציבור במבנים מעורבי שימושים. המחקר מתעד את התופעה על שלל היבטיה הכלכליים, שמאיים, תכנוניים ומשפטיים.

זוהי אחת התופעות המורכבות והמעניינות בזירה האורבנית של ימינו והיא אף הביאה לאחרונה את המחוקק לעסוק בסוגיה במסגרת תיקון מוצע לחוק התכנון והבניה בדבר "הקצאת קומה מבונה".

הספר רואה אור בתמיכת מכון גזית גלוב והמרכז לחקר עיר ואיזור בטכניון ועתיד להתפרסם בחודש אוגוסט 2019.

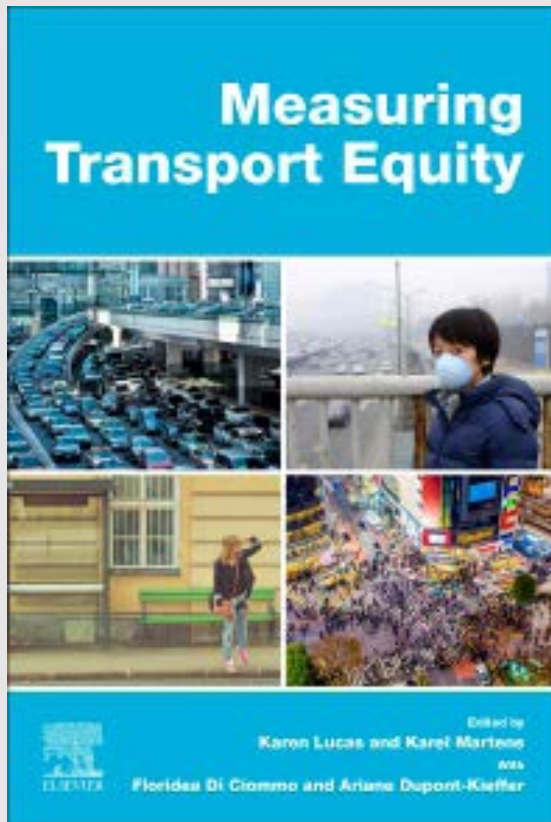
תכנון בעיר מעורבת: אחריות מקצועית, שינוי חברתי, צדק מרחבי

פרופ' רחל קלוש

הספר בוחן את התפקיד והמשמעות של עבודת תכנון עם קהילות בעיר מעורבת, באמצעות דיון בפרויקטים שפותחו בשיתוף עם קהילות החיות ופועלות בעיר חיפה. במסגרתו מוצגים ונדונים 13 פרויקטים שונים ברחבי העיר ובעקבותם לקחים ומסקנות מעבודה מקצועית משתפת.

הפרויקטים פותחו במסגרת קורס אקדמי שהוא חלק מתכנית הלימודים בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון, המדגיש את המחויבות החברתית של מקצועות המרחב - אדריכלות, תכנון ערים ואדריכלות נוף. נקודת המוצא של הקורס היא כי תפקיד האקדמיה הוא להכין את דור העתיד של האדריכלים, המתכננים והמעצבים להתמודד עם הדרישה למחויבות מקצועית חברתית. בהתאם לכך מבקש הקורס להכשיר אנשי מקצוע מודעים פוליטית ומעורבים בקהילה, היכולים לקדם שינוי חברתי וצדק מרחבי. הספר ראה אור בשנת 2018, בתמיכת מועצת הפיס לתרבות ואמנות, בהוצאת החממה החברתית בטכניון.

Measuring Transport Equity

פרופ"ח קרל מרטנס

Karel Martens will be publishing his second book since he has arrived to the Technion in 2015. The new book, titled "Measuring Transport Equity", is expected to be available early June. Martens has co-edited the volume together with Karen Lucas from the University of Leeds, a world-renowned expert on transport and social exclusion. The book, a direct outcome from the EU COST Action 'Transport Equity Analysis', provides an understanding the state-of-the-art ways to include concerns over equity in transport research and policy-making. The book covers a range of topics, including accessibility, health impacts, safety, and air pollution, and presents methodologies and case studies on how to measure and address the sometimes vast disparities between population groups.

דו"ח מחקרי

הזכויות במקרקעין ובדיור בקיבוצים ובמושבים

פרופ' רחל אלטרמן וד"ר מיכה דרורי

מבין כל מדינות ה-OECD, ישראל היא יוצאת דופן. הרוב המוחלט של הקרקע החקלאית והיישובים החקלאיים-שיתופיים הם על מקרקעי הלאום. ההחלטות הממלכתיות בדבר הזכויות במקרקעין בקיבוצים ובמושבים משתנות לבקרים, בדרך כלל במגמה של החלשת סל הזכויות או מסחורן הכפוי. זאת, בכיוון הפוך לתהליך החל על מקרקעי ישראל העירוניים, שעברו תהליך של "הפרטה זוחלת". התוצאה היא אי ודאות המזיקה לעתיד לאופיים של המושבים והקיבוצים ולקרקע החקלאית עצמה. המדיניות הקרקעית והתכנון במושבים מעודדים הפיכת הנחלות לאחוזות יוקרה. בקיבוצים המתחדשים, המדיניות שכופה המדינה לגבי שיוך ותמחור של יחידות הדיור גורמת בעקיפין לג'נטריפיקציה ופירבור ולפגיעה ביסודות השיתופיות כ"חברה רצונית" בעלת רגולציה עצמית. במצב הלימבו הקנייני הנוכחי נוצרת מדיניות כאוטית ותזזיתית, ואף עוינת רבה כלפי המגזר הכפרי וכלפי הערכים והתרומות שאותן הוא מייצג. הדו"ח שהתפרסם, כולל רק חלק מממצאי המחקר הרחב. מדווח בו על סקר עמדות ראשון אי-פעם, שהופץ בין כל הקיבוצים והמושבים. הסקר השואל על דעותיהם של חברי הקיבוצים והמושבים עצמם בדבר העתיד הרצוי של זכויותיהם במקרקעין ובדיור. הממצאים מראים דעות שונות, בחלקן מפתיעות. הם מאפשרים הצצה לעתיד בהתחשבות בדעותיהם של המיעוט הכפרי המנפיק עבור כל תושבי ישראל – העירוניים – תועלות ציבוריות כה רבות. המחקר משרטט קווים למדיניות כוללת, יציבה ועקבית, המאפשרת בחירה בין רמות הפרטה שונות, לפי סוגים שונים של תחזיות עתידיות ליישוב ולפי רצון חברותיו וחבריו.

[לקריאת הדו"ח המלא >>](#)

From Conventional Drainage to Sustainable Stormwater Management: Beyond the Technical Challenges

Goulden, S., Portman, M. Carmon, N. and Alon Mozes T • Journal of Environmental Management, No. 219, pp. 37-45 • 2018

[READ MORE](#)

A Methodology for Evaluating Transdisciplinary Research on Coupled Socio-Ecological Systems

Holzer, J. M., Carmon, N. and Orenstein, D. E • Ecological Indicators, Vol. 85, Feb, pp. 808–819 • 2018

[READ MORE](#)

“Living in a Holy City Is Work”: God’s Work as the Work of Urban Place

Shani, N., & Aharon-Gutvman, M • “Living in a Holy City Is Work”: God’s Work as the Work of Urban Place. Space and Culture, 1206331217720075 • 2017

Refusal, circulation, refuge: young (im) mobilities in rural Israel

Aharon-Gutman, M., & Cohen, N • Social & Cultural Geography, 1-22 • 2017

Art’s failure to generate urban renewal: Lessons from Jerusalem

Aharon-Gutman, M. • Urban Studies 55, 15, 3474-3491 • 2017

Can art breach boundaries? Segregation and hierarchy at a fringe theatre festival in the Israeli mixed city of acre

Yavo Ayalon, S., Aharon-Gutman, M., & Mozes, T. A. • Journal of Urban Design, 1-23 • 2018

Social topography: Studying spatial inequality using a 3D regional model

Aharon-Gutman, M., Schaap, M., & Lederman, I. • Journal of Rural Studies, 62, 40-52 • 2018

Sacred Rhythms and Political Frequencies: Reading Lefebvre in an Urban House of Prayer

Ram M Aharon-Gutman, M. • City and Society 20 • 2017

Jus-Situ? Surprising Proposals for Place-Based Citizenship by Jewish and Arab-Palestinian Israelis, 2011 Mass Housing Protests and Beyond

Allweil, Y., in Lyon, C. M., and Goebel, A., • Social & Cultural Geography, 1-22 • 2018

Experimental Architecture for Homeless Self-Housing

Allweil, Y. • JAE 72:1 • 2018

Living with Geddes

Allweil, Y. • Amir, T., ed., Signs, Hargol, Tel Aviv • 2017

They Kill, We Build: West Bank Settlements, Housing Neoliberalization and Zionist Housing Ethos Transformation from Shelter to Violence

Allweil, Y. • Footprint, 10:2. Pp. 13-36 • 2017

Today's Child is Tomorrow's State: Beit-Alpha Children's House

Allweil, Y. • Ben Asher –Gietler, I. and Allweil, Y. eds, Timely Teaching: Modernist Architecture and Modern Education Exhibition Catalogue, Jaffa: United Israel Architects • 2017

Idealistic Education and Modernist Architecture Exhibition Catalogue

Ben-Asher Gietler, I. Allweil, Y. Gordon, D, Tamir, E. • Amir, T., ed., Signs, Hargol, Tel Aviv • 2018

What is socio-ecological research delivering? A literature survey across 25 international LTSER platforms

Dick, J., D.E. Orenstein, J. Holzer, et al • Science of the Total Environment. 622-623:1225-1240 • 2018

[READ MORE](#)

Utilizing spatial and landscape planning to promote ecological conservation on a university campus

Orenstein, D.E., D. Troupin, E. Segal, J.M. Holzer, and G. Hakima-Koniak • International Journal of Sustainability in Higher Education • 2019

[READ MORE](#)

Negotiating local vs. global needs in the International Long Term Ecological Research (ILTER) Network's Socio-Ecological Research Agenda

Holzer, J.M., Adamescu, M.C., Bonet-García, F.J., Díaz-Delgado, R., Dick, J., Grove, J.M., Rozzi, R., Orenstein, D.E • Environmental Research Letters. 13(10):105003 • 2018

[READ MORE](#)

Evaluating socio-ecological research: A proposed methodology

Holzer, J., N. Carmon and D.E. Orenstein • Ecological Indicators. 85:808-819 • 2018

[READ MORE](#)

A Comparative Framework for Assessing Sustainability Initiatives at the Regional Scale

Orenstein, D., Shach-Pinsly, D. • World Development, 98, 245-256 • 2017

[READ MORE](#)

Genesis, Goals and Achievements of Long-Term Ecological Research at the global scale: A critical review of ILTER and future implications

Mirtl, M., E. Borer, ... D.E. Orenstein, et al • Science of the Total Environment. 626:1439-1462 • 2018

[READ MORE](#)

The use of the Ecosystem Services approach in Protected Area management

Hummel, C., Poursanidis, D., Orenstein, D.E., Elliott, M., Adamescu, M.C., Cazacu, C., Ziv, G. van der Meer, J., Hummel, H • Science of the Total Environment. 651(Pt.2):2432-2443 • 2019

[READ MORE](#)

Measuring Security in the Built Environment: Evaluating Urban Vulnerability in a Human-Scale Urban Form; in Special Issue “Measuring human-scale urban form and its performance”

Shach-Pinsly, D. • Landscape and Urban Planning, 1-20 • 2018

[READ MORE](#)

A Comparative Framework for Assessing Sustainability Initiatives at the Regional Scale

Orenstein, D., Shach-Pinsly, D. • World Development, 98, 245-256 • 2017

[READ MORE](#)

Project-Based Learning in Education for Sustainable Development: A Case Study of Graduate Planning Students

Teff-Seker, Y., Portman, M., Karen Kaplan Mintz • Case Studies in the Environment pp.1–16 • 2019

[READ MORE](#)

Beachgoer Participation in Prevention of Marine Litter: Using design for behavior change

Portman, M. E., Pasternak, G., Yotam, Y., Nussbaum, R., Behar, D. • Marine Pollution Bulletin (in press) • 2019

[READ MORE](#)

Social Justice and Spatial inequality—Toward a Conceptual Framework of a Region's Capital Resources and Capabilities

Israel Emil and Frenkel Amnon • Progress in Human Geography, 42(5): 647–665 • 2018

[READ MORE](#)

Spatial Inequality in the Context of City-Suburb Cleavages – Enlarging the Framework of Well-being and Social Inequality

Frenkel Amnon. and Israel Emil • Landscape and Urban Planning, 177: 328–339 • 2018

[READ MORE](#)

Noise nuisance nuances: examining an airport expansion project with socio-relational tools

Shilon, M. & Kallus, R. • CITY: Analysis of urban trends, culture, theory, policy, action 22(5-6): 721-7375 • 2018

[READ MORE](#)

Educating planners as social entrepreneurs: The potential of community-based professional training

Hefetz, S. & Kallus, R. • PlaNext 7 • 2019

The Role of Conservation in the Production of Urban Space in Acre, Israel

Fuhrmann-Naaman, Y., Nitzan-Shiftan, A. & Kallus, R. • Journal of Eastern Mediterranean Archaeology and Heritage Studies 6(4): 311-329 • 2018

Campus-community Partnership in Professional Education: Architecture and planning students reflect on community-engaged courses

Kallus, R. • Dalya Yafa Markovich, Daphna Golan and Nadera Shalhoub-Kevorkian (eds.), Understanding Campus-Community Partnerships in Conflict Zones: Engaging Students for Transformative Change, London: Palgarve Macmillan, pp. 57-78 • 2019

Preparing the ground: Regulatory challenges in siting small-scale wind turbines in urban areas

Na'ama Teschner and Rachelle Alterman • Renewable & Sustainable Energy Reviews • 2018

[READ MORE](#)

Políticas de Suelo, Derecho Urbanístico y Cambio Climático: Instrumentos Urbanísticos-Tributarios como Medidas para Enfrentar al Cambio Climático

De La Sala, Safira, Melinda Maldonado and Rachelle Alterman • Lincoln Institute for Land Policy, Working Paper WP19SD1SP • 2019

[READ MORE](#)

Looking into the Black Box of Heritage Protection: Analysis of Conservation Area Disputes in London Through the Eyes of Planning Inspector

Nir Mualam and Rachelle Alterman • International Journal of Heritage Studies 24(6): 599-618 • 2018

[READ MORE](#)

Social Dilemmas in Built Heritage Policy: The Role of Social Considerations in Decisions of Planning Inspectors

Nir Mualam and Rachelle Alterman • Journal of Housing in the Built Environment • 2018

[READ MORE](#)

Architecture is not Everything: A Multi-Faceted Conceptual Framework for Evaluating Heritage Protection Policies and Disputes

Nir Mualam and Rachelle Alterman • International Journal of Cultural Policy • 2018

[READ MORE](#)

Increasing the Urban Mix

Nir Mualam, Eyal Salinger, and David Max • Cities 87:131-141 • 2018

[READ MORE](#)

Evaluating Comparative Research: Mapping and Assessing Current Trends in Built Heritage Studies

Nir Mualam & Nir Barak • Sustainability, 11(3): 677 • 2019

[READ MORE](#)

יום עיון "בין חדשנות ואי-שיוויון" - לכבוד פרופסור אמנון פרנקל

בתאריך 29.1.2018 התקיים יום עיון לכבוד פרופ' אמנון פרנקל לאחר שנים רבות של פעילות אקדמית ענפה. האירוע הופק בשיתוף פעולה בין הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים והמרכז לחקר העיר והאזור, ובתמיכת הטכניון.

בחלק הראשון של היום, נערך שולחן עגול ראשון, בנושא "התכנית", בהובלת ד"ר מירב אהרון-גוטמן, ובו הרצאות על ידי גורמי אקדמיה שונים, בתחומי הידע והמחקר של פרופ' פרנקל וסביב תכנית ישראל 2020 גיבושה ופיתוחה על ידו.

בחלק השני של היום, נערך שולחן עגול שני, בנושא " לתכנן אזור בין חדשנות ואי שוויון", בהובלת פרופ' ח דניאל אורנשטיין, וגם בו לקחו חלק גורמים בכירים באקדמיה.

לאחר מכן, התקיים ערב אישי בו פרופ' אירית ערבות, דיקנית הפקולטה, פרופ' קארל מרטנס, בשם המסלול לתכנון ערים, ברכו את פרופ' פרנקל וסקרו את פועלו לאורך השנים במסגרות השונות שבהן היה חבר.

לאחר מכן, בירכה הקולגה פרופ' נעמי כרמון וכן ד"ר עידן פורת בשם הסטודנטים. בנוסף, התקיימה הרצאת אורח על ידי ליאור פרנקל בנושא "העתיד כבר כאן".

האקאתון – טכנולוגיה וארכיטקטורה – בשיתוף מרכז ברוניצה

בתאריך 21-23.3.2018 התקיים האקתון לימודי בנושא טכנולוגיה וארכיטקטורה.

במרתון השתתפו סטודנטים מהפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הנדסה אזרחית, מדעי המחשב וחשמל.

הכנס נערך בשיתוף המרכז לחקר העיר והאזור ומרכז ברוניצה.

שולחן עגול למרחב הכפרי המשתנה

בתאריך 27.4.2017 התקיים שולחן עגול "למרחב הכפרי המשתנה" בהובלת פרופ' רחל אלתרמן מהמרכז, פרופ' מיכאל סופר מאוניברסיטת בר אילן ועו"ד דודו קוכמן מזכ"ל האיחוד החקלאי. המפגש הינו ה-18 מתוך סדרת מפגשים ונועד לשמש כפורום מתדיין שבו התקיים שיח על נושאים העומדים ברומו של עניין למרחב הכפרי, יישוביו ומתיישביו. הנושא המוביל של המפגש 18 היה- השלכות חוק הותמ"ל על המרחב הכפרי והחקלאות.

שוק הדיור נמצא באחד מרגעי השפל שלו, בשל היעדר תכנון וחשיבה ארוכת טווח, והדבר הביא לעליית מחירים בלתי נסבלת שפוגעת בזוגות צעירים ובמשפחות נזקקות. על מנת להתמודד עם המצוקה הקשה חוקק חוק הותמ"ל שמטרתו לקדם תכניות במסלולים שונים בקצב מהיר במיוחד, שיאפשר להשלים את הפער הגדול של המחסור שנוצר. יש הטוענים שאין מחסור בתכנון אלא יש קשיי יישום הנובעים מבעיות של תשתיות בכלל ותחבורה בפרט. כל תכנית ותמ"ל מתפרסת על שטחים רבים ולעיתים התחושה שמדובר בבזבז משווע של משאב במחסור והכל בשל היסטריה.

המפגש עסק בשאלות, האם האיזונים בין הצרכים לבין השטחים הפתוחים הוא נכון? האם בכל הליך תכנון קיים שיתוף ציבור אמיתי בהליך התכנון של הותמ"ל?

המפגש נפתח על ידי פאנל של מומחים אשר הציגו את הנושא הנדון מזוויות שונות, ובעקבותיו - התפתח דיון בין המשתתפים השונים בהנחיית מרכז המפגש, עו"ד דודו קוכמן.

שולחן עגול – תסקיר השפעה על הסביבה: החוק והפרקטיקה באיחוד האירופי ובישראל

בתאריך 15.4.2018 התקיים שולחן עגול בנושא - תסקיר השפעה על הסביבה: "החוק והפרקטיקה באיחוד האירופי ובישראל" בהובלת פרופ' רחל אלטרמן מהמרכז ופרופסור אורחת CHRISTINA VAN HAAREN מאוניברסיטת HANNOVER בגרמניה שהיתה אז אורחת בפקולטה. בניהול הכנס השתתפה ד"ר נעמה טשנר, שהייתה באותה עת פוסט-דוקטורנטית במרכז.

השתתפו חברי מרכז נוספים – פרופ' נעמי כרמון, פרופ"ח דניאל אורנשטיין ופרופ"ח מישל פורטמן. הגיבו נציגים משרדי ממשלה, המגזר השלישי והאקדמיה. אורח נוסף מחו"ל היה PETER YOUNG מאוניברסיטת דלפט בהולנד. לאחר הצגת הנושא על ידי פרופ' אלטרמן, ודיווח על המדיניות באירופה על ידי שני האורחים, הגיבו הנציגים הישראליים: שחר סולר – ראש אגף תכנון סביבתי, המשרד להגנת הסביבה, רונן סגל – סגן מתכנתת מחוז חיפה, ועו"ד ג'מילה הרדל – מנהלת עמותת אזרחים למען הסביבה.

מתודולוגיות תכנון בעידן של שינוי טכנולוגי וחברתי מואץ

בתאריך ה- 30.4.19 התקיים המפגש השני במסגרת המרכז CIPIIC בפקולטה, ובהובלת פרופ' אורח שמאי אסיף, ראש המרכז ופרופ' אמנון פרנקל. המפגש כלל סדנה בנושא -

Planning Methodologies in an Era of Accelerated Technological and Social Change: Towards the centennial of Israel (2048) and New China - (2049)

בסדנא השתתפו חוקרים ישראלים מאוניברסיטאות שונות הקשורים בפרויקט ישראל 100 ומשלחת של 10 משתתפים שהגיעה מסין בראשותו של פרופ' הונג יאנג מאוניברסיטת נאנג'ינג. הסדנה נמשכה יומיים בהם הוצגו מצגות בנושא וביום השלישי הוקדש לסיור מקצועי של המשלחת הסינית בעכו וראש הנקרה. הוועדה המדעית של CIPIIC שכללה חברים מהמשלחת הסינית וחברים שלנו קבעה כי המפגש הבא יתקיים בסין באוניברסיטת נאנג'ינג בשנה הבאה.

טכנולוגיית מידע מרחבית ואתגרים בתכנון חברתי

בתאריך 6.11.2018 התקיימה סדנא בינלאומית בנושא- Spatial Information Technology and challenge of (social) planning בהובלת ד"ר מירב אהרון גוטמן, ד"ר דלית שך-פינסלי וד"ר עידן פורת בטכניון.

הסדנא נערכה בשיתוף שני חוקרים העומדים בראש הקבוצה - "Big Data, Open Sources, Generative Tools" מטעם איגוד המתכננים האירופי (AESOP).

יום העיון החל בברכות של פרופ' אורח שמאי אסיף, ראש המרכז לחקר העיר והאזור, ופרופ' ח פנינה פלאוט, סגנית דיקנית לענייני מחקר. בהמשך היום התקיימו שלושה מושבים בנושאים:

- ד"ר דלית שך-פינסלי הובילה את הצגת הפרויקטים המחקריים ע"י הסגל ותלמידי מחקר.
- ד"ר עידן פורת הוביל דיון בנוגע לשאלה – באיזה אופן ארגז הכלים הטכנולוגי מקדם את עולם התוכן של תכנון ערים?
- ד"ר מירב אהרון גוטמן הובילה מושב העוסק בהצעות לעיצוב מחקרי המשך בשיתוף פעולה עם-

Dr. Michele Campagna, Dr. Paulo Silva and Dr. Bev Wilson.

כנס בין-לאומי: התמודדות עם אסונות מתגלגלים

בתאריך 28-29.11.2018 התקיים בטכניון כנס בינלאומי, בהובלת פרופ"ח פנינה פלאוט, שעסק בהתמודדות עם אסונות מתגלגלים.

מקרי אסון רבים כגון הצונמי ביפן ההתפרצות הוולקנית באיסלנד וסופות והוריקנים בארה"ב, התפתחו לאסונות רחבי היקף בשל אפקט הדומינו והיו בעלי השלכות חברתיים, כלכליים ומדיניים. ההקשרים בין המערכות מהווים קרקע פורה לפיתוח תאוריות ושיטות מחקר - הן בתחום המודלים וחקר המערכות התומכות בהתמודדות עם אתגרי המשבר, והן במסגרת פיתוח שיטות מחקר וגישות לזיהוי, אבחנה וטיפול מתאים.

היום הראשון של הכנס כלל סדנה לחוקרים ואנשי שטח מהתחום והשתתפו בו מרצים אורחים מאירופה, ארה"ב ויפן, יחד עם חוקרים ישראלים ממוסדות מחקר שונים בארץ. הסדנה עסקה בהיבטים שונים של אסונות מתגלגלים והשלכותיהם בתחומים שונים, הוצגו מחקרים אמפיריים, מודלים ודרכי ניהול. היום השני של הכנס היה פתוח לציבור וכלל בעיקר הרצאות של מומחים מהשטח על היערכות וטיפול במצבי חירום.

הכנס נערך בחסות מרכז הידע והמחקר הלאומי בתחום היערכות למצבי חירום, ובשיתוף פרויקט dim2sea. מרכז הידע והמחקר הלאומי בתחום היערכות למצבי חירום כולל כתשעים חוקרים. הוא הוקם בינואר 2018 על ידי משרד המדע והטכנולוגיה והרשות הלאומית לחירום (רח"ל) במשרד הביטחון. מוסדות הליבה המעורבים במרכז הם אוניברסיטת חיפה, הטכניון והאוניברסיטה העברית בירושלים, יחד עם חוקרים מהמרכז למחקרים צבאיים ברפאל- מערכות לחימה מתקדמות, עיריית חיפה, בית החולים רמב"ם, מכללת תל חי, מדעטק (מוזיאון המדע בחיפה), בית הספר לסיוע הומניטרי ועמותת נתן-לסיוע הומניטרי בין לאומי. משימתו של המרכז היא להוות מוסד מחקר חדשני אשר ישמש גם כצוות חשיבה למנסחי מדיניות, מקבלי החלטות, הקהילה האקדמית ואנשי שטח מכל המגזרים ותחומי העשייה.

[לקריאה נוספת של סדנת החוקרים והרצאות מוקלטות](#)<<

[לקריאה נוספת על הכנס](#)<<

ניידות וניווט של אנשים מבוגרים במרחב הציבורי

בתאריך 18.12.2018 התקיים יום עיון בנושא - ניידות וניווט של אנשים מבוגרים במרחב הציבורי בהובלת פרופ"ח פנינה פלאוט מהמרכז. יום העיון נערך בחסות הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים ובשיתוף המרכז לחקר העיר והאזור, ועסק בסיכום תוצאות מחקר מולטי - דיסציפלינארי, שנערך בשיתוף פעולה בין חוקרים ומתכננים מהפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון, לבין חוקרים וקלינאים מהחוג לרפוי בעיסוק ולגרונטולוגיה מהפקולטה למדעי רווחה ובריאות, באוניברסיטת חיפה.

המחקר התבצע במטרה לשפר את הניידות של אוכלוסייה מבוגרת בסביבתה העירונית ולשמר את השתתפותה בפעילויות מחוץ לבית. ביום העיון הוצגו תוצאות מחקר שנערך בחיפה, באר שבע וחולון יחד עם כלים יישומיים וטכנולוגיים לתכנון. כמו כן השתתפו ברב-שיח בנושא, חוקרים נוספים ונציגי ציבור.

[לתוכנית יום העיון <<](#)

כנס ישראל 100 – תכנון אסטרטגי לישראל לקראת 2048

בתאריך 27.1.2019 התקיים כנס ישראל 100 לתכנון מרחבי אסטרטגי לישראל לקראת 2048. האירוע הופק בשיתוף פעולת בין הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים והמרכז לחקר העיר והאזור, ובתמיכת הטכניון.

בכנס נכחו חוקרים ומתכננים מן המוסדות האקדמיים המובילים בארץ והאיגודים המקצועיים העוסקים בתכנון. הוצגו כלים חדשים של תכנון אסטרטגי לקראת 2048 וכן נערכו פאנלי דיון מרתקים.

[למצגת הכנס <<](#)

[לדו"ח האמצע של ישראל 100 <<](#)

ד"ר אמיל ישראל

אמיל ישראל הוא מתכנן ערים וגיאוגרף העוסק בהיבטים של אי-שוויון מרחבי ופיתוח אזורי, הגירה, פרבור והיבדלות. אמיל מלמד וחוקר גם היבטים פרוגרמטיים של תכנון שימושי קרקע, והתפתחותם לאור נסיבות חברתיות, כלכליות ותרבותיות שונות. הוא בעל תואר ראשון בגיאוגרפיה ומדע המדינה מהאוניברסיטה העברית, ותואר שני מאוניברסיטה זו בגיאוגרפיה עם התמחות בלימודים עירוניים ואזוריים. אמיל סיים את לימודי הדוקטורט בפקולטה לארכיטקטורה ותכנון ערים בטכניון, כששימש גם כחוקר במוסד שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית. שם התמקד מחקרו בעניינים של יחסי פריפריה-מרכז, חדשנות מרחבית, ופיתוח אזורי מוטה צבא. לאחר בתר-דוקטורט במחלקה לתכנון ב-MIT, חזר לארץ והתקבל כחבר סגל בפקולטה.

הכירו את החוקרים

בכל ידיעון אנו מציגים כמה מעשרות עמיתי המחקר הפעילים במרכז.
והפעם:

מאיה בורשטיין

אימייל: maya.burstyn@gmail.com

מאיה בורשטיין היא דוקטורנטית במרכז לחקר העיר והאיזור. עוסקת במחקר הנוגע לתפקידה של המדיה החברתית כפלטפורמה לשיתוף והשתתפות הציבור במערכת התכנון בישראל, בהנחייתה של פרופסור אמריטה ארזה צ'רצ'מן. בעלת תואר ראשון בהצטיינות בלימודי פילוסופיה, כלכלה ומדעי המדינה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ותואר שני בתכנון ערים ואזורים מהטכניון. בשלוש השנים האחרונות עובדת בייעוץ כלכלי בתחום התכנון בחברת "רן חקלאי כלכלה אורבנית". במסגרת עבודתה עוסקת בייעוץ כלכלי וליווי פרוגרמתי לתכניות מתאר לרשויות מקומיות ותכניות מתאר ארציות, בדיקת היתכנות וכדאיות כלכלית ובחינת השפעות כלכליות ואורבניות במגוון תחומים ובהם תיירות, סביבה, חדשנות ושימור.

ד"ר ניר ברק

אימייל: nir.barak@technion.ac.il

ד"ר ניר ברק חוקר את הקשר בין אזרחות עירונית לאזרחות לאומית על רקע עליית כוחן של ערים בפוליטיקה בינלאומית ועלייה בדרישותיהן של ערים ליותר אוטונומיה פוליטית מהמדינה. ב-2018 ד"ר ברק זכה במלגה הטכניון על שם עלי קאופמן והצטרף כחוקר ומשתלם פוסטדוקטורט למעבדה למדיניות עירונית בהובלת ד"ר ניר מועלם; מחקרם המשותף עוסק בהיבטים שונים של אוטונומיה ואזרחות עירונית בתהליכי תכנון. ברק הוא בעל תואר ראשון ושני בפילוסופיה ומדע המדינה מאוניברסיטת תל אביב, ודוקטורט במדע המדינה מהאוניברסיטה העברית. מחקר הדוקטורט של ברק בחן היבטים פילוסופיים, פוליטיים, וחברתיים של קיימות עירונית. ב-2017 ניר זכה במלגת פולברייט-אייסוף והיה פוסטדוקטורנט באוניברסיטת קולומביה.

דורית גרפונקל

אימייל: dorit96@gmail.com

דורית גרפונקל היא עו"ד ומתכננת, העומדת לקראת סיום דוקטורט בהנחייתה של פרופסור רחל אלטרמן. מחקר הדוקטורט שלה הוא מחקר השוואתי בינלאומי העוסק במשמעויות המשפטיות והעירוניות של מגדלי מגורים, בדגש על ניהול המגדלים ויחסי הגומלין שבין הניהול הפרטי שלהם כבתים משותפים לבין הניהול העירוני וצרכיו המשתנים. תחומי המחקר שלה נוגעים בין היתר במשמעויות של עירוניות גבוהה וצפופה, אופייה המשתנה של זכות הקניין, משילות עירונית, חברות ניהול ואחזקה ותחזוקת מבנים, היחסים שבין הפרטי לציבורי, אתגר הפעולה הקולקטיבית בעידן העירוני הנוכחי, פרטיות וחברת המעקב, רגולציה ומדיניות. היא פרסמה מספר מאמרים בנושאים אלו.

לגרפונקל תואר שני (מגיסטר) בתכנון ערים ואזורים מהטכניון (2015) ותואר ראשון כפול במשפטים ובהיסטוריה (שניהם בהצטיינות) מאוניברסיטת תל אביב (2003-2007). דורית ניהלה בעבר את תהליכי התכנון של תוכנית המתאר, התוכנית האסטרטגית והתוכנית להתערבות מידית לשדרוג פני הקמפוס של קריית הטכניון. היא הייתה שותפה בהקמת ה"מרחביה" - מעבדת GIS (מערכת מידע גאוגרפי) במרכז לחקר העיר והאזור ואף ניהלה אותה תקופה מסוימת.

הפקולטה לארכיטקטורה
ובינוי ערים

המרכז לחקר העיר והאזור
ע"ש פיליפ ואתל קלצניק

נתראה במהדורה הבאה!

בקרו אותנו באתר המרכז ובדף הפייסבוק